Ohjelman tavoitteet ja vaikuttavuus

Tarkastusvaliokunnan kuuleminen
Asia K 1/2025 vp
14.10.2025

Katja Outinen, rakennusneuvos,
ympäristöministeriö

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ohjelman tausta ja tavoitteet

Tausta

- Päätös valmistelusta 6/2017 pääministeri Juha Sipilän pyöreän pöydän keskustelujen jälkeen
- Valtioneuvosto antoi 5/2018 periaatepäätöksen Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmasta ”Kohti kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä ja käyttäjien huomioon ottamista julkisissa rakennuksissa”
    - Johtoryhmä ja pääsihteeristö asetettiin 6/2018 ja ohjelma sijoitettiin valtioneuvoston kansliaan

Tavoitteet

- Ohjelma linjaa toimintatapojen muutosprosessin julkisten rakennusten sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi
- Kiinteistönpitoon vakiinnutetaan menettelytapa, jossa rakennusten kunto, tarkoitukseensa sopivuus ja käyttäjien kokemukset tarkistetaan säännönmukaisesti ja ongelmiin puututaan ripeästi
- Julkiset tilat ovat terveelliset ja turvalliset käyttää
- Parannetaan sisäilmasta oireita saavien hoitoa ja kuntoutusta

Toimenpidealueet ja osallistuvat ministeriöt

- Ohjelman toimenpidealueet
  1. Kohti kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä ja käyttäjien huomioon ottamista julkisissa rakennuksissa -> Terveet tilat –toimintamalli
  2. Vuorovaikutus ja viestintä
  3. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma/THL)
  4. Rakentamiseen, kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon liittyvien prosessien vahvistaminen
  5. Terveen rakentamisen hankinta- ja omistuspalvelujen vahvistaminen
  6. Osaamisen arviointi ja tarvittavat päivitykset
  7. Ohjelman toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta

- Ministeriöt tekivät tiivistä yhteistyötä mm. Senaatti-kiinteistöjen, Opetushallituksen ja Museoviraston kanssa. Myös aluehallintovirastot ovat olleet toteuttamassa ohjelmaan liittyviä tilaisuuksia.

Tietoja ja lukuja 2017/2018 - 2024/2025

Hallinto

- VNK koordinoi 2018–2023, YM 2024; mukana toteuttamassa OKM ja STM sekä Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma (THL)
- Määrärahaa yht. 6,86 milj. €
- Johtoryhmän kokouksia 10 kpl, sihteeristön kokouksia 106 kpl

Viestintä

- tilatjaterveys.fi-verkkosivut, YouTube, X, Facebook ja Teams-kanava (kuntaverkostolle)
- 274 uutista ja 56 uutiskirjettä
- Vinkit kunnista -juttuja 10 kpl, Vinkit kentältä -juttuja 8 kpl
- Kuntien Terveet tilat -verkoston tapaamisia 19 kpl

Tuotokset

- Ohjelmaa toteutettu 7 eri toimenpidealueella
- VNK, OKM ja YM ovat tuottaneet yht. liki 40 opasta tai selvitystä – lisää tulossa
- Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma on tehnyt yhteensä yli 70 artikkelia, selvitystä tai katsausta, koulutuskokonaisuutta, suositusta, blogia, jne. (tilanne 1/2025)

Määrärahan käyttö ministeriöittäin

- Ohjelmalle on myönnetty v. 2018–2024 kaikkiaan 6,86 milj. euroa
  - Määrärahaa voidaan käyttää 2–3 v. aikana -> mahdollistaa hankkeiden viimeistelyn vuoden 2025 aikana
- Määräraha jaettiin johtoryhmän päätöksellä eri ministeriöille hankesuunnitelmiin pohjautuen.

Määräraha milj. €	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Yhteensä
VNK	0,10	0,13	0,22	0,29	0,22	0,14	-	1,09
OKM	-	0,18	0,10	0,32	0,29	0,08	0,15	1,13
STM	0,30	0,44	0,67	0,73	0,78	0,18	0,20	3,28
YM	0,10	0,13	0,51	0,16	0,22	0,10	0,15	1,36
Yhteensä	0,50	0,86	1,50	1,50	1,50	0,50	0,50	6,86

Määrärahan jakautuminen ministeriöittäin

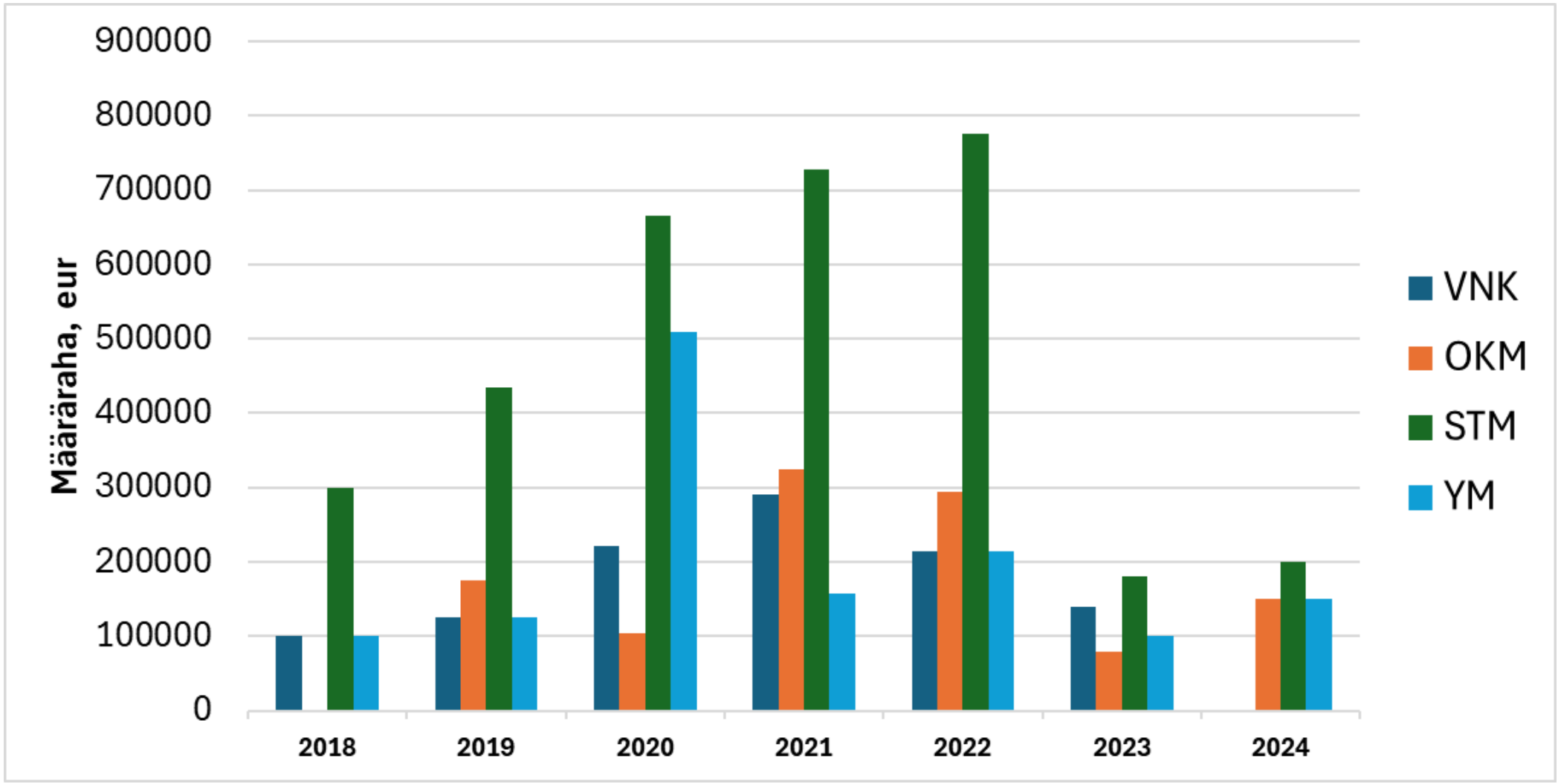

Yhteistyökumppaneita ja sidosryhmiä, mm.

- 3Dolli Oy
- Aalto-korkeakoulusäätiö sr
- AFRY Finland Oy
- A-Insinöörit Oy
- A-Insinöörit Suunnittelu Oy
- Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry
- Aluehallintovirastot
- Alvar Aalto -säätiö
- Ambientia Oy
- Asianajotoimisto Alfa Oy
- Asumisterveysliitto AsTe ry
- Deep Scan Tech Oy
- Espoon kaupunki
- FCG Finnish Consulting Group Oy
- Filha ry
- Finvac ry
- Helsingin kaupunki
- Hengitysliitto ry
- HiMiKKo-hanke
- HiQ Oy
- Hollolan kunta
- Howspace Oy
- Hämeen AMK
- Hyvinvointialueet
- Ideapakka Oy
- Innolink Research Oy
- Jamira Oy
- Joensuun kaupunki
- Jyväskylän kaupunki
- Jyväskylän AMK
- Kaakkois-Suomen AMK
- Kaiku Helsinki Oy
- Kans. sisäilma ja terveys -ohjelma
- Karelia AMK
- Kiinko Oy
- Kilda Oy
- Kiwa Inspecta Oy
- Kouvolan kaupunki
- Kuntamarkkinat
- Kuntien tilatietopalvelut
- LAB-AMK
- Lapin AMK
- Liiku-hanke
- Maakuntien tilakeskus
- Metropolia AMK
- Mittaviiva Oy
- Museovirasto
- Opetushallitus
- Suomen Oppimaisema Oy
- Oulun AMK
- Owal Group Oy
- ProBoreal Oy
- Puolustuskiinteistöt
- Rakentamisen Laatu RALA ry
- Ramboll Finland Oy
- RIL ry
- Saarivuori Media Oy
- Savonia AMK
- Senaatti-kiinteistöt
- Simon kunta
- Sirate Group Oy
- Sisäilmayhdistys ry
- Sitowise Oy
- Source Oy
- Suomen Betoniyhdistys ry
- Suomen Kuntaliitto ry
- Suomen LVI-Liitto SuLVI ry
- Sweco Finland Oy
- Sweco PM Oy
- Säteilyturvakeskus
- Talteka ry
- Tampereen kaupunki
- Tampereen yliopisto
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- Tunturi-Lapin ympäristöterv.huolto
- Tussitaikurit Oy
- Työterveyslaitos
- Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
- Valve Branding Oy
- Valvira
- Vantaan kaupunki
- Vantaanlaakson konsultit Oy
- Vison Oy
- VTT
- VVS Föreningen i Finland rf
- VXT Research
- Witmill Oy

Päätuotokset

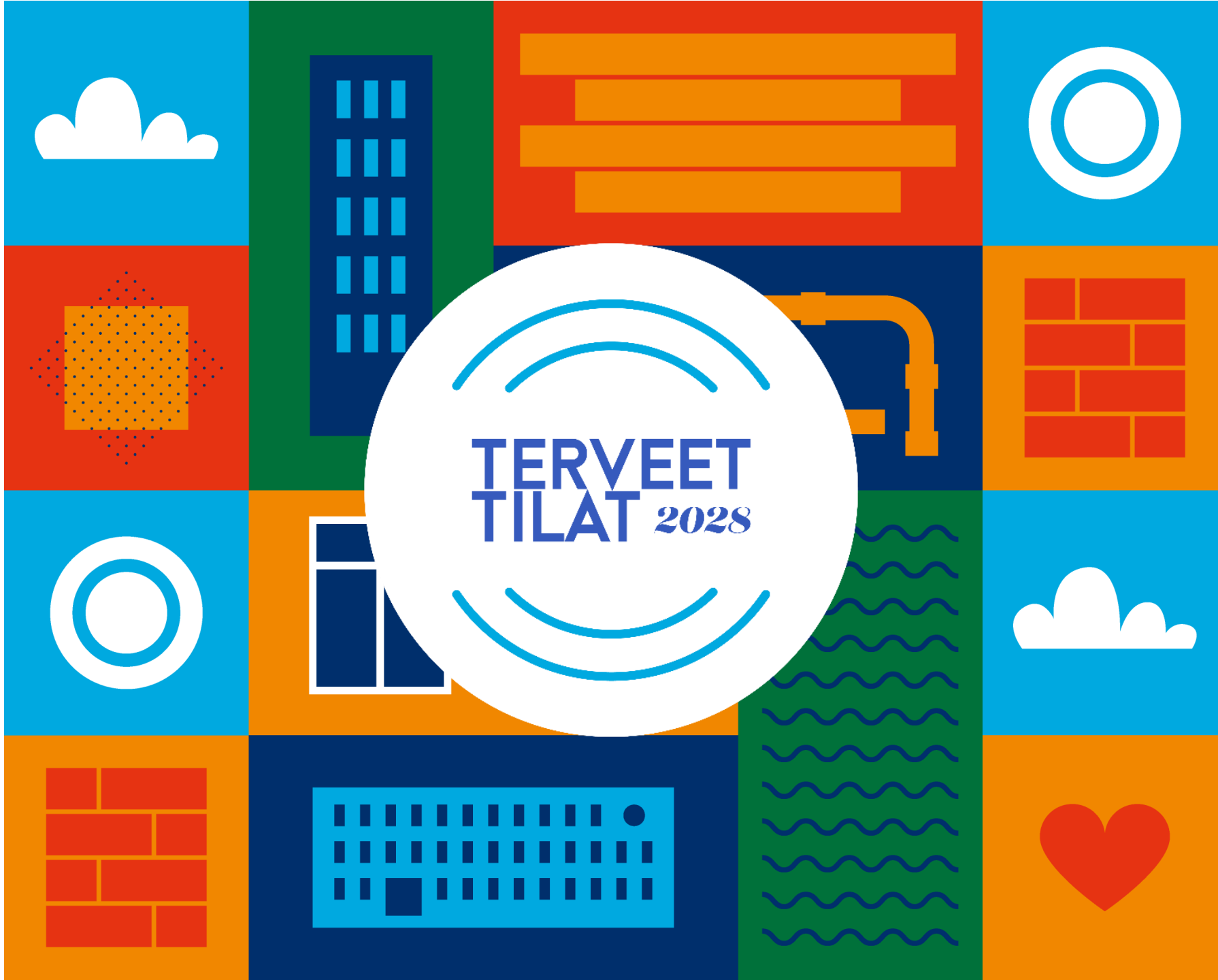

Ohjelman viestintä

- Omat verkkosivut tilatjaterveys.fi
- Uutiskirje
- Ajankohtaiset uutiset
- X (ent. Twitter)
- YouTube-kanava ja tietoiskut
- Vinkit kunnista ja kentältä -juttusarja ja –videot

Muut

- Kuntien Terveet tilat -verkosto
- Terveet tilat -työpajat ja -tilaisuudet

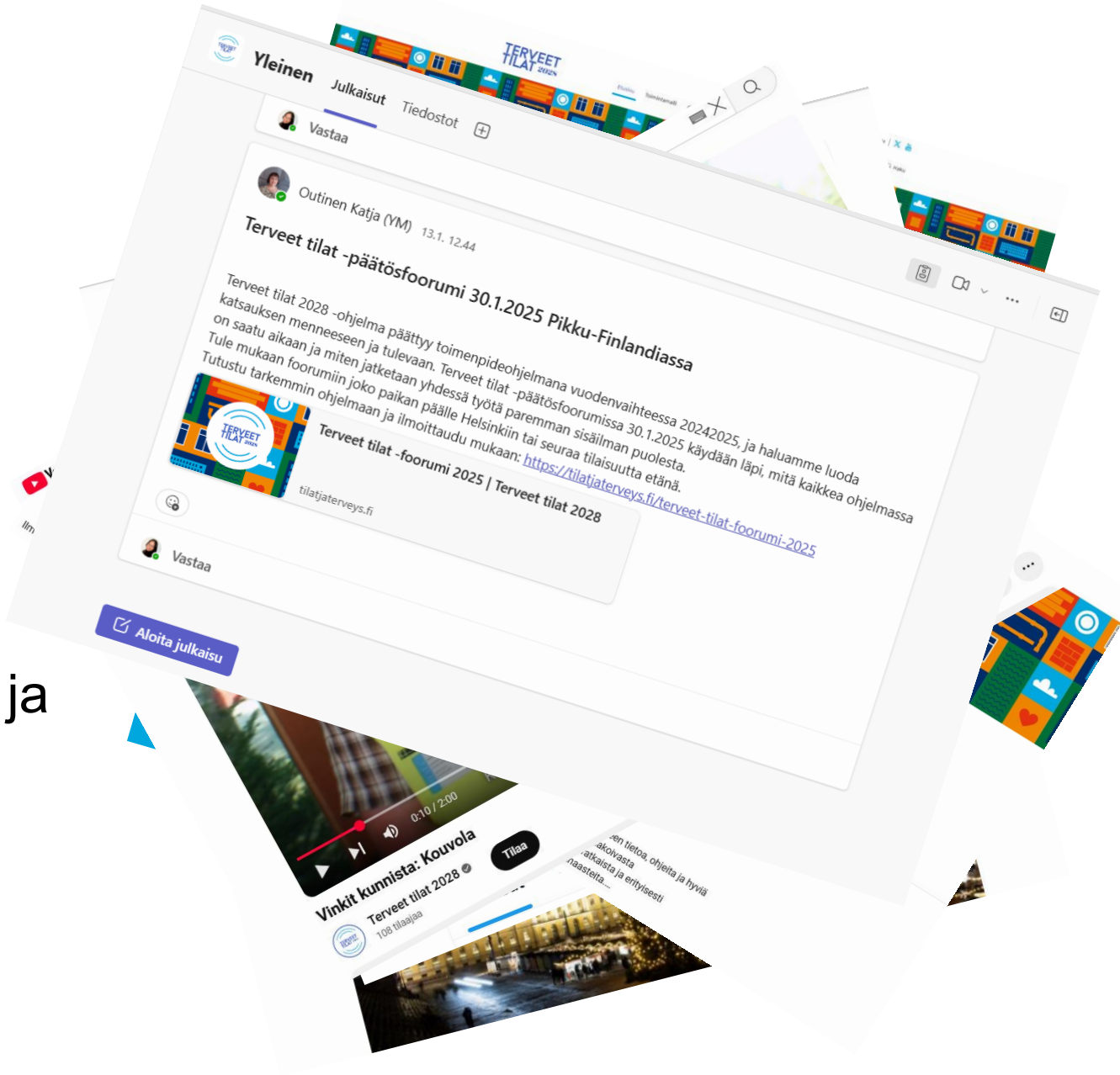

Terveet tilat -toimintamalli

- Koostuu neljästä osa-alueesta
- Kokoaa tietoa, ohjeita ja hyviä käytäntöjä rakennusten ennakoivasta kiinteistönpidosta ja hyvään sisäilmaan tähtäävistä toimenpiteistä
- Suunnattu kunnille tukimateriaaliksi sisäilmahaasteiden ennaltaehkäisyyn ja ratkaisemiseen
  - Sovellettavissa osin myös hyvinvointialueilla
- Toimintamalliin voi tutustua esimerkkitapauksen kautta videolla
- Toimintamalli täydentyy keväällä 2025 arviointityökalulla, jonka kysymyksiin vastaamalla kunnat voivat tarkastella omia sisäilmatoimia toimintamallin suosituksiin

Kuntien Terveet tilat -verkosto jatkaa toimintaansa

- Verkostossa mahdollista käydä vuoropuhelua sisäilmaongelmien ratkaisemisen hyvistä käytännöistä ja oppia onnistumisista
- Mukana yli 580 kuntien ja hyvinvointialueiden viranhaltijaa, työntekijää, kuntapäättäjää -> verkostoon voi edelleen liittyä mukaan
- Verkostotapaamisia jatketaan – seuraava tulossa maalis-huhtikuussa 2025
- Yhteinen tiimitila tiedonvaihdolle ja keskustelulle

- Vinkit kunnista ja Vinkit kentältä -jutut luettavissa verkossa
  - ilmianna oman kuntasi tai organisaatiosi hyvä käytäntö paremman sisäilman hyväksi -> laita viestiä terveet-tilat@gov.fi

Läpileikkaus rakennuksiin -osio verkossa

- Verkkosivuille on koottu 6 eri vuosikymmenen oppilaitosrakennuksista tietoja
  - 1800-luvulta 2000-luvulle
  - Kuvataan tyypillisiä riskirakenteita ja ilmanvaihdon ongelmakohtia, sisäilmaan vaikuttavia tekijöitä ja tietoa korjausvaihtoehdoista
- Asuinrakennukset syksyllä 2025
  - Omakotitalot
  - Kerrostalot

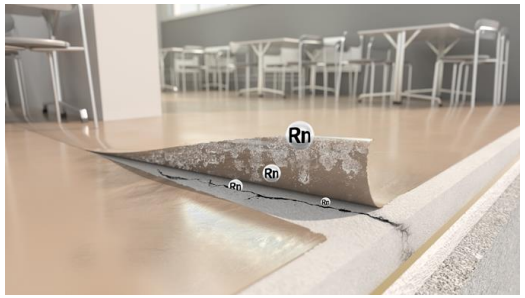

Oppaita, ohjeita, selvityksiä

- Lähes kaikista Terveet tilat -ohjelman hankkeista julkaistiin opas, ohje, raportti tai selvitys
  - oma visuaalinen ilme julkaisuja varten
- Kaikki julkaisut löytyvät verkosta Oppaita ja selvityksiä -sivulta
- OKM:n/OPH:n, YM:n ja VNK:n julkaisuja on noin 40 kpl
- Kaikki Kansallisen sisäilma ja terveys -ohjelman tuotokset löytyvät THL:n verkkosivuilta thl.fi/sisailmaohjelma
- Koulutusmateriaalia ja koulutusta
  - Ilmanvaihdon katsastusopas ja katsastusmalliin liittyvä koulutus
  - Rakentamiseen kosteudenhallintaan ja rakennusfysiikkaan liittyvät koulutusmateriaalit
  - Keväällä tulossa rakennusfysiikan verkkokoulutusmateriaalia
  - Sisäilmaohjelmassa on tuotettu koulutusmateriaalia terveydenhuollon ammattilaisille

Tarkastus-valiokunnan kysymyksiin vastaaminen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Tavoitteiden toteutuminen

- Kuntien ja valtion omistaman rakennuskannan kunto on parantunut ja sisäilmaongelmia ilmoitetaan vähemmän
- Ohjelma on lisännyt tietoisuutta ja tutkittua tietoa sisäilmaongelmien ennaltaehkäisystä ja ratkaisuista
- Keskusteluilmapiiri sisäilmateeman ympärillä vaikuttaa rauhoittuneen
- Terveet tilat –toimintamalli auttaa kuntia sisäilmaongelmien ennaltaehkäisyssä ja kiinteistöjen ennakoivassa kunnossapidossa

Toteuttamatta jääneet osa-alueet

- V. 2018–2024/2025 aikana edistettiin kaikkia ohjelman periaatepäätöksen toimenpidealueita
- Ohjelman loppukaudella 2025 - 2028 tarkoituksena oli panostaa tiedon jalkauttamiseen ja pysyvien toimintatapamuutosten aikaansaamiseen
- Merkittävimmät toteuttamatta jääneet teemat:
  - Kiinteistöjen huolto- ja ylläpitokäytäntöihin liittyvän tiedon lisäys ja koulutus
  - Esimerkit ja ohjeistus terveiden julkisten tilojen/rakennusten tilaamiseen ja toteutukseen
  - Sisäilmaongelmaisten rakennusten määrän ja sisäilmasta kärsivien määrän muutoksen seuranta
- Kansallinen sisäilma ja terveys –ohjelma voi osin jatkaa Terveet tilat 2028 –ohjelmassa tuotetun tiedon jalkauttamista, mikäli Sisäilmaohjelmalla on jatkossa riittävät resurssit

Kiitos!

tilatjaterveys.fi
@TerveetTilat
terveet-tilat@gov.fi

Katja Outinen, rakennusneuvos
Ympäristöministeriö
etunimi.sukunimi@gov.fi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

